

ELOFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre — — 84 kor.
 6 hó évre — — 42 kor.
 Egy negyed évre 21 kor.
 Egy hónapra — — 7 kor.

Nyitóléti költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 22.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 Kézai főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1918.

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, november 28.

A népkormány helyzete.

(Rend és fegyelem.)

A részekre szaggatott, belső ellenségeitől gyötört Magyarország forradalmi kormányának rendkívül súlyos külpolitikai gondjai között szomorú, apró-cseprő személyi kérdésekkel kell tördölnie. Határainkon keresztül átgázolva rohan és pusztít az ellenség a népköztársaság kormánya hiába erezi világnak egymásután a szikratáviró tokat: a nyugat civilizált nemzetei rá se hederítenek, válasza se méltatják. Tiltakozásunk szavát nem hallják meg, süket fülekre találunk azerte a világban. A balkáni ántánthaderő főparancsnokával kötött fegyverszüneti szerződést csak mi tartjuk meg, a másik félhez tartozók fittyet hánynak erre a szerződésre. És miközben a magyar kormánynak ölbe tett kezekkel kell néznie az országban lejátszódó tragikus eseményeket, millió és millió magyar polgár szíve szorul össze a kapkodásnak, a szervezetelességnek, az energikus célkitűzés hiányának láttára. A teljes és tökéletes összeomlás képe ez, aminek fenyegető jelenségeitől a mai kormánynak kötelessége megmenteni a sokat szenvedett nemzetet.

Nagy hibák történnék az államkormányzás terén. Hozzájárul a savoros helyzethez az a körülmény, hogy a forradalom megváltó pillanatában hatalomra került pártok között harmónia helyett villongások vannak, hiányzik belőlük a szilárd, egységes akarat és letézi a veszedelmet a személyi tülekedések visszataszító lármája. Nem lehet csodálkozni ilyen körülmények között afőlött, hogy a nehéz idők vezető tényezőinek lelkét keserűség és csalódás érzései marcangolják. De ha valamikor nem volt helye az államkormányzásban a kishitűségnek és a csüggedésnek, a mai helyzet bizonyára az.

A Világ a kormány kötelességéről írva, nagyon őszinte és találó tükröt mutatja mai vezető cikkében a kormány és az ország jelenlegi állapotának.

— „A mai kiforratlan helyzetben — írja lapírtásunk — sok minden történik, megcsik biz az is, hogy a kormányt tulajdon kormánybiztosai tamadják. Nem szeretnők, ha félreértenének bennünket. Mi roppantul természetesen, demokratikusan, magától értetődőnek tartjuk, hogy a forradalomban szövetkezett pártoknak vannak programmbeli követeléseik egymással szemben. Természetesnek, sőt szükségesnek tartjuk, hogy olyan emberekre akarják bízni a program megvalósítását, akikben megbízhatnak. De arra aztán igazán nincs idő, hogy apránként, adagokban, nap-nap után jelentkezzenek a jogos igények. Tisztázzák egymással a pártok, hogy mit akarnak személyek, program tekintetében. Konszolidáljuk a népköztársaság kormányát, szervezzük meg gyorsan, nagyon gyorsan a kormányzást. Az országban minden készség megvan arra, hogy minden erejét, elszántságát a kormány köré

tömörítse és feltétlen odaadással teljesítse parancsait.”

Tökéletesen osztjuk ezt a felfogást és meg erősíthetjük azt, hogy az országban tényleg meg van a hajlandóság arra, hogy a kormányt támogassa. A régi politika megbukott. Éreznie kell a kormánynak, hogy mint egy ember sorakozik mögötte az egész dolgozó társadalom, amely nincs átitatva felforgató eszméktől, amely a demokrácia teljes és tökéletes győzelmét akarja és ebben az akarásban a legőszintébb odaadással áll a kormánynak mellett. Ebből a verhetetlen hatalomból merítsen erőt az ingadozó és kedvét vesztett népkormány, nyerve vissza önuralmát és lélekjelenlétét, amelyet mintha elveszített volna már. De semmiképpen ne kövesse azt a tanácsot, amelyet ugyancsak a Világ ad neki mai cikke végső részében. Hogy álljon oda a népköztársaság kormánya a Budapestre érkező francia tábornok elé és a fegyverszüneti szerződés hallatlan sértésére hívatókozva, azt mondja neki:

— „Tábornok ur! Nekünk a kormányzás kiro és nem gyönyörűség. Ha az ántánt nem szerez érvényt kétszer huszonnégy órán belül a szerződésnek, amit Franchet aláírt, ha nem parancsolja vissza a cseh parttyúkhoz, nem fé-

kezi meg a román Hohenzollern- és Karagyoryevics-imperializmust, akkor Magyarország népköztársaság kormánya lemond. Mi és velünk tízenkét millió magyar félreállunk. Teszék: kormányozzon Ön!”

Nem és ezerszer is nem! A magyar köztársaság első kormánya nem hagyhatja el helyét oly könnyedén, amint azt neki tanácsolják. Ússzon szét az okvetetlenkedő elemek között, szervezze meg az állam erejét, tartson rendet kiméletlen szigorral és fegyelemmel, mintsen meg bennünket a pusztulástól és az éhségtől, mert ez az ő kötelessége. A kormány nem állhat félre, mint ahogy a tízenkét millió magyar sem állhat félre, mert így is ép eleget ütközik hazai földön elenségre. Reménytelen kapkodás helyett szervezzék meg a magyar társadalmat a legtisztább demokrácia alapján: az anarchiának minden téren vessenek véget a akkor nem kell majd a kormánynak afőlött töprengenie, hogyan tudjon félreállni. Az ország népe azt várja tőle, hogy a talpára álljon. Tudjuk és érezzük, hogy a kormányé a gond, de övé a felelősség is és ez aól — belátható időn belül — nem lehet felmentést adni senki emberfiának.

Francia tiszték és Károlyi tárgyalásai.

(A fegyverszüneti szerződés. — A prelimináris béke.)

Budapestről jelentik: Vix francia vezérkari alezredes vezetése alatt álló tisztai küldöttség tagjai ma egész délelőtt hivatalos látogatást sokat végeztek a politikai és polgári hatóságoknál. Az alezredes a délelőtti folyamán a miniszterelnöknél, a hadügyminiszternél és még több funkcionáriusnál járt. Vix hosszasan tárgyalt Dormándy vezérkari alezredes őszszekelő tiszttel, akivel a francia legénység elszállásokásáról és élemezéséről tanácskoztak.

Tizenegy órakor jelent meg az alezredes miniszterelnöki palotában. Megérkezését nyomban jelentették Károlyi Mihálynak. A miniszterelnök Bartha hadügyminiszter és Linder volt hadügyminiszter jelenlétében azonnal fogadta az alezredést, akivel hosszasan tárgyalt a fegyverszüneti szerződés ama pontjairól, amelyek a szerbek megsértettek. A bizalmas eszmecserét, amely fél egy óráig tartott, délután folytatták.

Zürichből jelentik: A Zürcher Zeitung párisi jelentése szerint a prelimináris békeire vonatkozó előkészületek első szakasza befejezést nyert. Miután az entente államok mindegyike megállapította azokat az elveket, amelyek az egyes államokat a prelimináris héketárgyalásoknál irányítani fogják, most már az entente államok közös programját fogják kidolgozni a békekonzferencia számára. Az entente államok delegátusai Párisban fognak lakni, a német delegátusok Páris környékén, míg Wilson Murat herceg palotájában fog székelni.

Zürichből jelentik: A Schweizerische Te-

legrafel Information párisi távirata szerint Wilson december 13-ára várják Párisba, a hol megérkezése után azonnal megkezdik az előzetes békeire vonatkozó tárgyalásokat. A béketárgyalások körülbelül egy héttig fognak el tartani s így előreláthatóan közvetlenül karácsony előtt fogják aláírni az előzetes békeszerződést.

Rotterdamból jelentik: Londoni politikai körökben a fegyverszünet meghosszabbítását várják, hogy meg lehessen kezdeni a prelimináris béketárgyalást, a mely előreláthatóan február elején végződnek.

Rotterdamból jelentik: Londoni jelentés szerint a körök hangsúlyozzák, hogy az entente-kormányoknak Európa délkeleti részén a nemzetek között folvó harcokra való tekintettel világos, egyértelmű és cselekvő politikát kell követniük minden vitás területtel szemben, mert különben ezeken a helyeken a háború kitörhet.

Budapestről jelentik: Vix alezredes ma délután három órakor kíséretének tagjaival megjelent a Nemzeti Palotában, ahol a fegyverszüneti bizottsággal felvette a tárgyalásokat a november 3-án kötött katonai egyezmény egyes pontjainak végrehajtására vonatkozólag.

A délutáni tárgyaláson Károlyi miniszterelnök, Linder volt hadügyminiszter és Diener-Dénes államtitkár vettek részt. Az értekezlet este fél 8 órakor ért véget.

Félreértésből megszüntetett magyar közigazgatás.

(A nagybecskereki szerb parancsnok tévedése. — A sérelem loyális jóvátétele.)

Országos megdöbbenést okozott az a hír, hogy Torontó megyében és Nagybecskereken a bevonult szerbek megszüntették a magyar közigazgatást és a szerbek vették át. Mint most Nagybecskerekről jelentik, ez a nagy horderejű esemény, egy félreértés alapján történt, amelyet a Magyar Nemzeti Tanács és a szerb csapatok parancsnoka tisztázott és rövidesen meg is változik a helyzet.

A Magyar Nemzeti Tanács meghívta Risztics Dragomir ezredes a vármegyei ház nagytermébe, hogy a sérelmes helyzetet feltárja előtte és sürgős orvoslást kérjen. A parancsnok megjelent és Várady Imre dr. a Tanács elnöke szólott hozzá:

Beszédében ismertette az ezredes nevében kiadott, november 17-ikén megjelent hirdetmény tartalmát, különösen annak 5-ik pontját, amelyben az ezredes az egész közhatalmat és a város feletti közigazgatást a szerb nemzeti tanács kezébe teszi le. Most úgy értesülünk — folytatta dr. Várady — hogy ezredes ur nem azonosítja magát teljesen ennek a hirdetménynek rendelkezéseivel, már pedig Nagybecskerek város lakossága ugyszólván elismertmondás nélkül csak azért tűrte a szerb nemzeti tanácsnak ténykedését, mert úgy vélte, hogy az ezredes ur rendelkezése alapszik. A hivatalnok működését megszüntették, a hivatalnokokat elmozdították, úgy a városi, mint az állami adóhivatalt megakasztották működésében, ami által az elé a kellemetlen helyzet elé állították, hogy december elsején száz és száz tisztviselő-családnak nem tudjuk törvényes illetményeit folyósítani. A posta- és telefonforgalom is megszakadt, ami a város gazdasági és kereskedelmi életére rendkívül hátrányos. Minthogy most úgy látjuk, hogy a szerb nemzeti tanács másképp nem kapott feljogosítást az ezredes urtól, kérjük ezeknek az állapotoknak szüntetését. Kérjük legyen segítségünkre abban, hogy — amint annak idején ígéretet tett — tegye lehetővé, hogy a rendes polgári élet minden téren fenntartás nélkül folytatható legyen.

Dr. Várady Imre szavaira Risztics ezredes válaszában kifejtette, hogy bevonulása után csupán a Szerb Nemzeti Tanács jelentkezett nála és csak a Szerb Nemzeti Tanács adta át neki a tanács tagjainak névjegyzékét. Minthogy neki arról tudomása nem volt, hogy itt a Szerb Nemzeti Tanácson kívül más nemzeti tanács is létezik, annak volt következménye az, hogy ő aki csak a rendet és a város nyugalmát akarta fenntartani és biztosítani, ezt a feladatot a Szerb Nemzeti Tanácsra bízta. Ha a Magyar Nemzeti Tanács máf előbb tisztelgett volna nála, úgy az említett híreletményt is úgy bocsájtotta volna ki, hogy ezt a feladatot a Szerb és a Magyar Nemzeti Tanácsokra bizza.

Az ezredes szavai után dr. Várady Imre egy tövédségre hívja fel Risztics ezredes figyelmét. A szerb csapatok bevonulása napján, november 17-én a vármegye székházában történt fogadtatás alkalmával a magyar nemzeti tanácsal együtt mulatkoztak be ő az ezredesnek, sőt erről az ezredes ur tudomást is szerzett azáltal, hogy az üdvözlő beszédre válaszolt. Várady dr. beszéde után azt a kérelmet terjesztette elő, hogy az ezredes adjon alkalmat arra, hogy a városban a rend fenntartása, a közbiztonság és egyéb közhelyek érdekében úgy a magyar, mint a szerb nemzeti tanács elnökei, valamint a vármegye alispánja és — pénzügyi kérdésekről is lévén szó — a pénzügyigazgató urral nála egy értekezleten megbeszélhessék a szükséges teendőket. Az ezredes válaszában kijelentette, hogy sokoldalú elfoglaltsága miatt most nem ültet velünk mindjárt össze, azonban kilátásba helyezte, hogy ily értekezletre mielőbb meg fog hívni bennünket. Ily körülmények között léves az ezredes azon kiindulási pontja, hogy a magyar nemzeti tanács létezéséről nem birt tudomással, mert hisz a vármegyei házban a bevonulás első órájában egyedül a magyar nemzeti tanács tisztelgett nála testületileg és mutatkozott be.

Risztics ezredes sajnálkozását fejezte ki a történetek felett és elmondta, hogy az érkezősük

utáni első órákban a nagy zürzavarban azt hitte, hogy Várady dr. csak mint egy funkcionárius jelentkezik nála és elkerülte figyelmét, hogy mint a magyar Nemzeti Tanács elnöke beszélt. Ez pedig az én elnézésem — mondotta az ezredes. Kijelentette, hogy a hirdetmény rosszul van fogalmazva, mert ő a város közigazgatása feletti hatalmat nem adta át a szerb Nemzeti Tanácsnak, mert ez belső ügy, améhez neki semmi köze, mert ő csak a rend fenntartására jött ide. Miután ő mint katona jelent meg itt, mint a megszálló csapat parancsnoka csak azért van itt, hogy a rendet itt fenntartsa. Ajánlotta, hogy a nemzeti tanácsok üljenek össze és ők maguk közt intézzék el a kérdést, állapítsák meg, hogy miképpen óhajtják a rendet és közbiztonságot legjobban fenntartani. Várady dr. azon kérelmére, hogy ez a megbeszélés az ezredes jelenlétében történhessen, kijelentette, hogy ő bármikor szívesen áll ebből a célból rendelkezésre.

A posta- és telefonkorlátozásra kijelentette az ezredes, hogy ezek az intézkedések katonai szempontból történtek, mihelyt ezek nem teszik szükségessé, a korlátozás megszűnik. Az iskolákat — amennyiben a kórházak részére más alkalmas helyiséget bocsátanak rendelkezésre — szívesen átadja ismét rendelkezésükre.

Baltazár Dezső püspök ellen.

(A debreceni egyház elűzte a főpapot.)

A debreceni egyháztanács Kérdőre vonta Baltazár Dezső tiszántúli református egyházkerületi püspököt — királysági magatartása miatt. A presbitériumi rendkívüli gyűlés összehívását kérte, hogy azon az egyháztanács rójja meg a püspök köréből kiindult „ellenforradalmi királysági agitációt.”

A presbitériumi gyűléshez levelet intézett Baltazár püspök, amelyben a többek között a következőket mondotta: — A körlevél a köztársasági eszme felvetése előtt kelt, valamint az egyházkerületi elnökségek értekezletét is, melyen a monarchikus állam forma célszerűségéről nyilatkoztam, a köztársaság kimondása előtt tartottuk. Az értekezlet tehát ellenforradalomnak nem tartható, miután ellenforradalmat, a forradalom kitörése előtt indítani sem lehet. Az ellenforradalmi agitációt én iténem el a leghatározottabban, mert az ország kivívott szabadságát és függetlenségét döntően veszélybe. Az ellenforradalomban való részesség vádját, mint tudatos rosszakaratból származót, egyenesen visszautasítom. Ezt, mint az országos Magyar Nemzeti Tanács nagyválasztmányának tagja, fokozott nyomtatékkal is tehetem.

Bacsó Dezső dr. egyházi ügyész a püspök levele ellenére is a következő határozati javaslatot terjesztette elő.

A debreceni református egyház presbitériuma kimondja,

hogy Baltazár Dezső dr. püspöknek azon eljárását, hogy politikai ügyben a református gyülekezetekhez körlevelet bocsátott ki, továbbá

hogy akkor, amidőn már az egész ország a köztársasági államforma mellé sorakozott, a királysági államforma mellett nyilatkozott, végre későbbi körlevelében önmagát is a köztársasági államforma hívének tünteti fel és így állásához nem méltó módon előbb elfoglalt álláspontját önmaga hagyja cserben:

a legteljesebb mértékben helyteleníti, elítéli és hasonló határozathozatal végett a tiszántúli ref. egyházkerület egyházkerületét megkeresi.

A presbitéri gyűlés hosszas vita után elfogadta Bacsó Dezső javaslatát azzal az indokolással, hogy valóságos nélkülözhető argumentumnak minősíti a körlevélnek azt az érvelését, amely a protestantizmus történelmét és a magyar református egyház szervezetét a királyság intézményével kapcsolja össze. A magyar református egyház a

legteljesebb önrendelkezési jog alapján épült fel s a legtisztább demokrácia elvei szerinti rendezkedett be és állami szervezetünket most ugyanolyan alapokra kell építeni.

A karhatalmi tisztí zászlóalj megalakulása.

(Dobák ezredes a tisztok köteleességéről.)

Ma délelőtt a városi háza közgyűlést termében nagy tisztí gyűlés volt, amit Dobák Géza ezredes, az új katonai állomásparancsnok hívott össze. Dobák ezredes egy tisztí karhatalmi zászlóalj felállítására céljából hívta egybe az aradi tényleges, tartalékos és népfelkelő tisztokat, akik a meghívásra tömeges megjelenéssel válaszoltak. A közgyűlési terem zsúfolásig megtelt tisztokkal, akik között többen civilben jelentek meg. Több mint háromszáz tiszt jelent meg az ezredes meghívására, aktív, tartalékos és szolgálaton kívüli tisztok.

Tizenegy órakor lépett a terembe Dobák ezredes, az új aradi katonai állomásparancsnok. Az ezredes az elnök emelvényre lépett és a következő beszédet intézte az egybegyűlt tisztokhoz:

— A tegnapi napon átvettem az aradi állomásparancsnokságot — kezdte. — Kérem az urak támogatását. Egyenesen a harctérről jöttem, hogy Aradon fentartsam a rendet. Az ország rendkívül veszélyben van és mint a múltban is mindig, most is a magyarokra hárulnak a legnagyobb feladat, hogy megvédjék az országot. Össze kell tartanunk valamennyiünknek és sürgősen hozzá kell látnunk a munkához. Nem elég a sok szóbeszéd, itt gyorsan cselekedni kell. A katonáknak nem politizálás a hivatásuk, hanem a köteleességüket kell teljesíteni. Aradon a közrendet biztosítani kell és a polgárság teljes biztonságát meg kell védeni. Felkérem a tartalékos és népfelkelő tiszt urakat, hogy önként jelentkezzenek rendfenntartási szolgálatra. A tényleges tisztokat már kirendeltem a csendőrség mellé, hogy azokkal együtt végezzenek őrszolgálatot. Nem szegény az őrszolgálat teljesítése, hanem hazafini kötelesség. Ha szükség van rá, én is szívesen puskát ragadok, hogy azzal védjem meg a várost és annak polgárságát. A tisztoknak nemcsak az a feladatuk, hogy kényelmesen üljenek a kávéházakban és felvegyék illetményeiket, hanem teljesítsék azokat a kötelezéseket is, a melyekért illetményeket élveznek. Polgártársak részéről csak tisztelet és becsületben lehet részük ezután, ha fegyveresen védik meg a várost a rendbontóktól. Kérem az urakat, állítsunk fel egy tisztí századot, amelynek feladata lesz, hogy fegyveresen teljesítsen rendfenntartási szolgálatot a városban. Azok a tartalékos tisztok, akik jelentkeznek szolgálatra, éppen úgy megkapják illetményeiket, mint az aktív tisztok. Kérem a jelentkezőket, álljanak fel.

Ez utolsó szavak után a jelenlevő tisztok legnagyobb része felállott, amellyel igazolták, hogy belépni óhajtanak a karhatalmi tisztí zászlóaljba. Mikor a tisztok leültek, szólásra emelkedett Vadász Armand dr. tartalékos hadnagy, aki kijelentette, hogy kötelessége figyelmeztetni tartalékos tisztársait mostani elhatározásuk fontosságára. Figyelmezteti tisztársait arra, hogy ez a lelkes állásfoglalásuk a karhatalmi zászlóaljba való belépésük mellett könnyen azt a látszatot keltheti, hogy az országba bevonult ellenség ellen fegyverkezünk. Nehogy a szerbek és románok azt higgyék —

mondotta — hogy ez a szervezkedés ellenük irányul. Azok az idők már régen elmúltak, a mikor ránk lehetett parancsolni, hogy fegyvert ragadjunk és azt sem közölték velünk, hogy ki ellen. Nekünk tudnunk kell, hogy milyen célból fegyverkezünk, különben nem vagyunk abban a helyzetben, hogy csatlakozzunk az akcióhoz.

Vadász hadnagy felszólalását néhány tiszt helyesléssel fogadta, a megjelentek többsége azonban zajjal fogadta Vadász dr. kijelentését.

— Nem szabad tűrnünk a csöcselék garázdálkodását! — kiáltották a tisztek.

— Meg kell védelmeznünk a várost minden rendzavarás ellen!

A láрма néhány percig tartott s csak akkor csillapodott le, amikor Dobák ezredes újból szólásra emelkedett.

— Én nem parancsolok — mondotta — csak kérek. Mi senki ellen nem akarunk toborozni, egyedül célunk és feladatunk a rendőrség és csendőrség mellé állani, hogy a rendet fentartsuk Aradon. Eszünk ágában sincsen, hogy a nemzetiségek ellen harcoljunk. Bizonyos vagyok benne, hogy a nemzetiségek is hálásak lesznek, ha fentartjuk a városban a rendet és őket is megvédjük a rendbontóktól.

Az alezredes szavalt általános helyeslés kísérté.

Ezután Huppert Henrik, a katonatanács kiküldötte szólalt fel, aki kijelentette, hogy az új állomásparancsnok mindjárt hivatalának átvétele után kereste az együttműködés lehetőségét a katonatanácssal és kijelentette, hogy azzal együtt akar működni. A parancsnok mellett ott vannak a katonatanács bizalmi férfai is, a katonák és tisztek képviselői, akik megvédik az ő érdekeiket. Most a forradalom sok vivmánya és a közrend sörög veszélyben, amelynek megvédése céljából legyünk segítségére parancsnokunknak. Erre kéri a tiszteurakat.

Báró Bedeus Károly nyug. Máv. felügyelő, népfőlkelő százados javasolja, hogy kérjék fel a román tiszteket is csatlakozásra, hogy ebből is lássák, hogy a tisztek tömörülése nem ellenük, hanem kizárólag a rend fentartása miatt történik.

Vadász dr. is helyesli báró Bedeus indítványát. Hangsúlyozza, hogy ő is szívesen előlegezi a bizalmat az új parancsnoknak, csak arra vigyázzunk, hogy félre ne magyarázzák a mi állásfoglalásunkat. Szeretné, ha bizottság volna az ezredes mellett.

Rövid, lelkes beszédet mondott Györgyösy Iván honvédszázados.

— Nekünk mindannyiunknak van veszteni valónk Aradon — kezdte harsogó hangon. — Mi katonák vagyunk, nekünk meg kell védeznünk polgártársainkat. Katonát nem lehet elképzelni parancsnok nélkül, nekünk van parancsnokunk, kövessük őt. Elég volt a sok tanácskozásból!

Zugó éjenzés kísérté Györgyösy beszédét, amely után még Dobák ezredes jelentette ki, hogy ő szívesen veszi, ha bizottságot adnak melléje. Huppert Henrik ismételtén kijelenti, hogy a tisztek és legénység bizalmi embereiből álló katonatanács az ezredessel harmonikus egyetértésben működik. Végül az állomásparancsnok közölte az értekezlettel, hogy felhívja az aradi Román és Szerb Nemzeti Tanácsot, továbbá a munkástanácsot, hogy támogassák a tisztiszázadot rendfentartó működésében. Az egybegyűlt tisztek közül az értekezlet után mintegy hetvenen jelentkeztek a tisztiszázad vezető felvételre.

Az entente bevonul Berlinbe.

(Wilson Németországba hívják. — Köln, Koblenzt és Mainzot megszállják.)

Bécsből jelentik: Berlini távirat szerint az entente csapatoknak a brandenburgi kapun át való tüntető bevonuláshoz nemcsak a franciák, hanem az angolok is ragaszkodnak.

Berlinből jelentik: A német kormányt befolyásos körök arra akarják rábírni, hogy Wilson elnököt, amikor Európába jön, hívják meg Berlinbe. Az akció igen szimpatikus a vezető emberek között és az a felfogás, hogy ha Wilson Berlinbe nem jönne, legalább egy német kikötővárost látogasson meg.

Berlinből jelentik: A német védőcsapatok már mind átlépték a Rajnát. A hátvéd még Aachenben van ugyan, de holnapra már a legutolsó német katona is elhagyja a várost. Ennek ellenére azonban szinte az egész front még Aachen és a Rajna között áll. A Rajna vidékén a kép a következőképen fog alakulni: Köln és a Rajna hídfőt amerikaiak fogják megszállni, Koblenzt és a Rajna-hídfőt az angolok, Mainzot a franciák. Pfalzba olasz csapatok fognak bevonulni.

Drezdából jelentik: A német alkotmányozó nemzetgyűlést Lipcsében fogják megtartani.

Berlinből jelentik: Rotterdami jelentés szerint Lloyd-George kijelentette, hogy ő őszinte képviselője a népszövetség eszméjének. Ez a szövetség azonban nem pótolhatja a brit flotta hegemoniáját. Kijelentette továbbá, hogy a németek egyetlen érvüket sem kaphatják vissza s a törököknek sem szabad visszakapniok azt a területet, amelyet most elhódítottak tőlük.

Kopenhágából jelentik: A kormány mindkét kamarával tanácskozást folytatott Ászak-Schleswig kérdésében, amely az ottani dán lakosság néphatározata következtében vált aktuálissá. A lakosság a Dániához való csatlakozást követelte. A dán kormány és a kamarák az állásponton vannak, hogy ezt a kérdést a ma általánosan elismert önrendelkezési jog alapján kell megoldani, amellyel azonban a kormány már az újraegyesítés tartóssága érdekében is fentartani kívánja a jó viszonyt az összes hadviselő államokkal.

Bezárták az aradi iskolákat.

(Tanuljon nyelveket az ifjuság.)

A spanyol-járvány, a széninség s talán az ifjuság között megindult nemzetiégi torzalkodások következtében a főispán-kormánybiztos a mai napon Arad összes iskolát bezárta. Ezt a rendeletet bizonyára nagyon súlyos okok hozták létre s mi a magunk részéről csak helyesolni tudjuk. De ugyanakkor mélyes aggodalommal kérdezzük: — Mi lesz az ifjuságból, mely hosszabb ideig, talán hónapokig nélkülözni fogja az iskola nevelő és fegyelmező hatását. Minden szülő és pedagógus tudja, hogy a mindenre fogékony ifjú lélek egy percig sem maradhat gondozatlanul, mert a mint nem törődnek vele, ferdén nő és rut hajtásokat hűsít, mint az elhanyagolt növény. A gyermeklélek frissességét, üdeségét a helyes irányítás óvja meg a káros behatásoktól s ma, midőn a felzaklatott tömeg excessusai a nagy forrongás változatai szemünk előtt játszódnak le, könnyen ferde irányba terelhetik az ifjuság tiszta lelkét. Olyan indulatokat szabadíthatnak fel bennük, amelyeket az iskola igazságos szigorú eddig féken tartott.

Arad sok száz iskolába járó tanulója nem maradhat hónapokig felügyelet nélkül. A szülők felügyelete nem pótolhatja mindig az iskola fegyelmét, különösen most nem, midőn a szülők nagyrésze még nem törődhetik olyan mértékben gyermekel nevelésével, mint a béke időkben.

Tanácsokkal e pillanatban alig tudunk szolgálni, de ez nem is a mi feladatunk. Mi csak felhívjuk az illetékes körök figyelmét a káros következtésekre, annak megelőzéséről és szanárlásáról a pedagógusoknak kell gondoskodni. Átmenetileg azonban lehetne az ifjuságot olytérre foglalkoztatni, ahol míg egyrészt önmagára nézve hasznos dolgot cselekednek, másrészt az új idők szellemébe illeszkednek bele.

Most látjuk csak, a magyar nemzet nagy árvaságának szomorú idejében, hogy mennyire szükségünk van az idegen nyelvek tanulására. Nemcsak a nagy nyugateurópai nyelveket kell elsajátítanunk, hanem azoknak a nem-

zeteknek a nyelvét is, amelyek itt élnek körülöttünk. Milyen hiba, hogy nem beszélünk szerbül, románul, bolgárul e nyelvek megtanulása már azért is könnyű lenne, mert hiszen szerb és román polgártársaink kétségtelenül segítségünkre lennének ebbeli törekvéseinkben. Nyelveket igazán, csak gyakorlat után lehet megtanulni. Csak a folytonos beszéd adja meg a nyelvhasználat biztosságát. Az ifjuság használja fel ezt a most következő hosszú szünetet, és tanuljon meg románul, szerbül. Bizonyára hasznát fogja venni.

Ez csak ötlet. Aki praktikusabbat tud, hozakodjék elő vele, mert eminens érdek, hogy a hosszú téli napok alatt ifjuságunk friss erejét megőrizzük s a rájuk váró munkára fogékonytá tegyünk.

Lócs Rezső h. polgármester az iskolák szünetéről ma a következő rendeletet adta ki:

Arad város kormánybiztosának 1756/1918. számú ítirata folytán a városban újabban ismét elharapódzott spanyol járványra és a fenyegető szénhiányra való tekintettel s mert az Aradra érkező menekültek, leszerelő katonák és az ide vezényelt karhatalom elhelyezésére, helyiségek szükségesek, a város területén levő összes ovodák, elemi iskolák, községi iskolák, szakiskolák és tanonciskolákban folyó hó 28-ától kezdve további intézkedésig az előadástól szüneteltetni rendelem.

Miről további intézkedés céljából az aradi tanfelügyelőséget, az állami elemi iskolák és ovodák gondnokságát, városi iskolaszéket, a főgymnázium, főreáliskola, tanítóképző intézet, az aradi felsőbb leányiskola és leánygymnázium, siketnéma iskola, fa és fémipari iskola, iparostanonciskola, kereskedelmi tanonciskola, fiú és női felső kereskedelmi iskola, román, kath. elemi és polgári leányiskola igazgatóságait, a gör. kel. román szentszéket, a gör. kel. román, a gör. kel. szerb és az izraelita hitközségeket, az orvosi és kapitányi hivatalokat értesitem. Arad, 1918. évi november hó 27-én. Lócs Rezső, h. polgármester.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

- Csütörtök: Hejehuja báró. C) bérlet.
Péntek: Hejehuja báró. A) bérlet.
Szombat: Hejehuja báró. B) bérlet.
Szombat délután Ripp-Ripp operett. —
Vasárnap délután Három a kislány operett.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

- Csütörtökön, november 28-án: Három egyfelvonásos bemutatója. Fricike, színmű. — Kávécsmok, életkép. A nagybácsi, tréfa.
Szombaton, november 30-án: Fricike, színmű. Kávécsmok, életkép. A nagybácsi, tréfa.
Vasárnap, december 1-én: Baccarat, színmű.

Hejehuja báró.

— Bemutató előadás. —

Szomorú lelkek drága orvossága: józü kacagás! jól esett hallanom ma fortissimoidait. Ahol kacagnak: ott még reménység lakik s manapság be szükségünk van az öntudatos reménységre. Ezért örültem a Hejehuja báró aradi sikerének. Vidultam azon, hogy jókedvű a közönség s örülni tud a színészek apró mókáin s el tud merülni egy-egy pattogó melódikus keringő ringató hullámaiba. Ilyenkor érzem, milyen nagy hivatása van a színháznak! Mikor a művészetből, kiáradó jókedv megtudja gyógyítani a lélek sebeit. A színészek kivétel nélkül csak arra törekedtek, hogy a jó hangulatot mindvégig ébren tartsák s ez teljes mértékben sikerült is nekik. Feladatuk annival is könnyebb volt, mert a Hejehuja báró a jobb operettek közé tartozik. Ascher Leó zenéje fülbemászó és kellemes s a szöveg is humorról duzzadó. Horváth Mici — kettős szerepében — ma újra tanubizonyosságát adta, hogy a vidék legkiválóbb szubrettjei közé tartozik. Szokatlanul eleven és temperamentosos volt Miklósy Irma is, kinek tehetsége egyre jobban fejlődik. Kétűnő volt Gyöző, gyöngyöző humora eleven kedvet lopott a közönség szívébe. Hejehuja báró kedvenc figuráját Barics játéka és éneke tette rokon-szenvenessé s igazán szimpatikusan oldotta meg feladatát táncos szerepében Kertész Dezső. — Benkőné józü alakításban mutatta be a féltékeny öreg feleséget s nagyon jók voltak kisérepeikben Ungvári és Faludi is. Külön ki kell emelnünk Sz. Rontai Boriskát, kinek pompás táncai ma is tapsviharokat váltottak ki s a legédesebb komikum tette Várnai főszakácsát a színpad legnépszerűbb alakítójává. A „Kék sziv” leánynevelő intézet növendékei formásak voltak és szemrevalók, a zenekar kifogástalanul működött, amit szinte felesleges is megjegyezni, ha Gellért Pál ill a zene-kari emelvényen. (Z. A.)

* Három premier a Modern Színházban. Ma este három premierje lesz a Modern Színháznak. Különös érdeklődés nyilvánul meg Sudermann híres színműve: Fricike iránt, de előreláthatólag nagy sikere lesz a „Kávécsmok”-nak, Szép Ernő életképének és Karinthy pompás tréfiájának: „A nagybácsi”-nak is. — Szombaton megismétlik a három kétűnő újdonságot. Vasárnap Baccarat kerül színre. A Modern Színház előadásai fél 8 órakor kezdődnek.

* Retta Frogolia Aradon. Az aradi közönségnek vasárnap alkalma nyílik megismerni az átváltozó művészet és a telepathia egy ismert és csodált képviselőjét. Retta Frogolia, aki Európa legnagyobb színpadjain mutatta be művészetét, vasárnap délután mérsékeit és este rendes helyárok mellett a kultúrpalotában fog fellépni. A világhírű telepatikus mutatványain kívül, mint gyorsrajzoló és ekvilibrista fog bemutatkozni a közönségnek. Műsora keretében egy hétszemélyes darabot egyenaga fog eljátszani tökéletes és bámulatos művészettel. Jegyek máától kezdve Oláh Sándor papírkereskedő-cégnél (Minorita-palota) kaphatók.

Fellázadt a nagyváradai háziezred.

(A katonák választották meg parancsnokaikat.)

Nagyváradról telefonálja tudósítónk: Ma érkezett haza Nagyváradra a város háziezrede, a volt közös 37. gyalogezred, amely beolvad a 4. honvéd-gyalogezredbe. A 37-esek Krajcsovic alezredes vezetésével a honvédlaktanyába vonultak, ahol a kaszárnya előtt üdvözölték a honvédeket. Az üdvözlés úgy történt, hogy a hatszáz 37-es katona sorlított adott a levegőbe, ami természetesen nagy riadalmat keltett a városban.

A katonák ezután bevonultak a kaszárnyába, ahol Leöckey alezredes, a honvédek parancsnoka lelkes beszéddel üdvözölte a honvédekre beolvadó magyar katonákat és kötelességük teljesítésére szólította fel őket. A katonákkal civilek is bementek a tanyába. Az alezredes beszéde közben egy Bálint Mihály nevű szobafestő közbekiáltott:

— Ne higgyetek a szavaknak! Az ígéretük ideje elmúlt. Követeltek földet. Ha a választójogot 24 óra alatt megtudták csinálni, akkor a földet is gyorsan szétozthatják.

Egy rokkant katona is beszélt és beszédét ezzel fejezte be:

— Éljen a vörös gárda!

Ekkor felbomlott a rend. A katonák a vörös gárdát éljenezve lefegyverezték az őrséget és egyrésztük fegyveresen elszéledt a városban. A laktanyában maradt katonáknak egy őrmester kiadta a jelszót, hogy a foglyokat ki kell eresztetni. A fogdában levő katonák kiáltozni kezdtek:

— Mi nem vagyunk gonosztevők. Becsületes magyarok vagyunk.

A katonák ezután felszólították a tiszteket, hogy vegyék le a rangjelzéseiket, mert ők most nem ismernek el felebbvalót.

* A színházi iroda hírei. Hejehuja báró. A ma színre került nagysikerű Hejehuja báró egész jövő hét keddig marad műsoron. A címszerepeket felváltva játssza Barics Gyula és Gömöri László. — Deltutáni előadások. Szombaton délután a nagyon régen nem adott Ripp-Ripp kerül színre a főszerepekben Váradi Margit, Thomay, Gyöző, Matolcsi, Faludy, Várnay, Gömörivel. Vasárnap d. u. Sztambul rózsája kerül színre Horváth Mici és Barics Gyulával a vezető szerepekben. — II. József császár. Szomorú Dezső, a mai kornak megfelelő szociális színműve lesz a színház legközelebbi újdonsága. A darabból nap-nap után folynak a próbák és első előadása a jövő hét közepére van tervezve. Kieffer Luiza hosszas betegsége után ebben a darabban lép fel először.

KÖZÉLELMÉZÉS.

× Rum a vármegyebelleknek. Aradvármegye alispánja közhírré teszi, hogy az aradvárosi üzemekben dolgozó, de a vármegye községeiben lakó munkásság részére kétezer liter rumot az Aradi Hadiszolgáltatási üzemek élelmezési központjánál (Arad, Kossuth-utca 38.) továbbá az Aradvármegyéből menekült családok részére egyezer liter rumot Klein Miksa italmérőnél (Arad, Boros Béni-tér 8. sz.) kiutalt. Felhívtnak az igényjogosultak, hogy az átvétel iránt az említett kimérőknél sürgősen jelentkezni sziveskedjenek. — Schill József alispán.

— Negyven vagon burgonya érkezik Aradra. A városi közlelmezési vállalat értesítést kapott Brassóba, hogy a Barcaságban kiutalt 40 vagon burgonya átvételére várják a közlelmezési vállalat közegét. Ez a burgonyamennyiség a legjobb időben jön, mert a forradalom óta nem érkezett Aradra a legesélyesebb burgonya-szállítmány sem. A burgonya átvétele céljából ma el is utazott Brassóba a közlelmezési vállalat képviselője s ha a fennálló vonatközlekedési zavarok nem foglalkoztatják akadályt gördíteni a burgonya zavartalan

— Valamennyien egyenlőké vagyunk! Majd mi fogjuk megválasztani a tisztek közül a parancsnokokat!

És tényleg a katonák maguk választották meg a századparancsnokokat. Vége mégis sikerült a katonáknak lefegyverezni. Ekkor bizalmi férfiakat választottak, akiket a katonatanács és dr. Agoston Péter kormánybiztos tárgyalni kezdett. A bizalmi férfiak előterjesztették kívánásaikat, hogy jobb élelmezést több zsoldot, külön legénységi éttermet kapjanak, hogy elismerjék bizalmi férfiakat, hogy büntetés terhe nélkül mehessenek a katonák panaszra felelőskölk ellen és hogy a fegyelmi vétségeket ezentul a katonák bizalmi férfiai vizsgálják meg. A kormánybiztos a kérelmek jogosságát elismerte.

Este a városban tiszti és nemzetőr-járőrök cirkáltak.

Debrecenből jelentik: A tegnap fellázadt katonák ma visszatértek kaszárnyaikba. A katonák bizalmi emberei és a katonai parancsnokság kiküldöttéi olyan értelmű megállapodást kötöttek, hogy a kifogásolt csukló gyakorlatokat beszüntetik és a durva bánásmóddal kompromittált tiszteket eltávolítják. Ezenkívül a nős és családos legénységnek megengedték a városban való kintakást és étkezést.

Ma este Budapestről Debrecenbe érkezett egy száz tagból álló tengerész, különítmény, hat tiszttel vezetésével, akiket Fényes László államtitkár küldött le a rend helyreállítására. Ma este már tengerészi őrszolgálat cirkáltak a városban. A városban teljes rend és nyugalom van.

leszállítása elé, úgy valószínűleg rövidesen megérkezik a negyven vagon hatóságai burgonya, amellyel a város szükségletének nagy része fedezetet nyer.

Budapesti katonák a csehek ellen.

(A nyugati frontról hazaérkezett honvédek.)

Budapestről jelentik: A volt 32. közös gyalogezred és az első számú honvéd gyalogezred küldöttségei jelentek meg ma délelőtt a polgármesternél. Elküldötték a kiküldöttéket, hogy a két ezred két-két zászlóaljot küld a csehek ellen, hogy kiköszörüljék azt a csorbát, amelyet egyes matrózcsapatok méltatlan viselkedésükkel a magyar katona becsületén ejtettek. Zászlót kértek a polgármestertől az elinduló zászlóaljok részére, amit a polgármester meghatott szavak kíséretében adott át a katonáknak. A zászlóaljok ma délután elindultak Pozsonyba.

Budapestről jelentik: A német-francia fronton harcolt katonáink közül a 37-ik hadosztály kötelékébe tartozó mintegy két zászlóaljnyi legénység érkezett ma haza. A hazaérkezett katonák a 17. és 19. honvéd gyalogezred és a trencséni közös gyalogezred kötelékébe tartoznak. Hazautazásuk tizenkét napig tartott. Bécsben a pályaudvari kirendeltség le akarta fegyverezni az érkezőket, mikor azonban kiderült, hogy a francia frontról jönnek, tovább engedte őket. Pozsonyban a pályaudvari nemzetőrség felhívására, hogy mivel a csehek elleni küzdelemben szükség van minél több fegyverreés municióra s azért adják át fegyverelésüket a hazatérők a legnagyobb készséggel tették eleget.

Pozsonyból jelentik: Ma reggel a 72-ik gyalogezred két százada elindult Nagyszombat felé. A Nagyszombathól érkező hírek kedvezőtlenek. A csehek a magyar lakossággal szemben rosszul bűnnak. Csapatainknak a tulerőben levő csehek nyomása elől vissza kellett vonulni. Cziffer községet, amelyet a csehek tegnap elfoglaltak. Pozsonyból kiküldött magyar katonaság visszafoglalta. A helységet teljesen megtisztítottuk a csehektől.

HIREK.

Nem töltik be a polgármesteri állást.

(Az új törvényhatóság fog választani.)

Amikor *Varjassy* Lajos polgármester nyugalmába vonult, Arad szervezett munkássága azt a kívánságát fejezte ki a kormánybiztos előtt, hogy a törvényhatósági bizottság, amely nemsokára fel fog frissülni, ne töltsen be a megüresedett polgármesteri állást. A munkásság irásban is előterjesztette kérését, amelyet a kormánybiztos eljuttatott a belügyi kormányhoz.

Tárgyalások indultak meg egyrészt a kormánybiztos és *Jánossy* Zoltán belügyi államtitkár között, másrészt a kormánybiztos és az aradi Munkácsstanács között, de megállapodás ebben a fontos kérdésben nem jött létre.

Most azonban arról értesülünk, hogy a polgármesteri állás betöltése körül megtörtént a döntés, még pedig abban a formában, hogy a polgármesteri állást nem töltik be. Ez a belügyminiszter döntése. *Jánossy* államtitkár már értesítette a kormánybiztos, hogy a belügyminiszter a polgármesteri állás be nem töltése mellett döntött. Az államtitkár egyúttal a belügyi kormány döntése alapján felhatalmazta a kormánybiztos, hogy a polgármester helyettesítése iránt intézkedjék.

Értesülésünk szerint a helyettesítéssel megbízott tisztviselő teljes polgármesteri fizetést kap, amely beszámítódik a nyugdíjába. A helyettesítés természetesen csak átmeneti lesz és addig fog tartani, amíg az általános, nyilvános, titkos választás útján az újjáalakított törvényhatósági bizottság összeül és megválasztja a polgármestert.

— **Oroszország nemzetközi felügyelet alatt.** Londonból jelentik: City köröknek az a feltevése, hogy az események következtében alighanem kénytelenek lesznek a nemzetközi konferenciák egy nemét gyakorolni Oroszország felett. Az illetékesek Egyiptom brit ellenőrzésének mintájára gondolkodnak. A nemzetközi felügyelet alatt az orosz értékek a világpiac legkeresettebb értékei lennének.

— **Kopenhágából** jelentik: A Telegrafen Compagnie moszkvai távirata szerint a bolsevik uralom helyzete nagyon válságos. A polgári elemek az entente közbelépésétől várnak döntése. Néhány nap előtt Oroszországban tömegesen tartóztattak le külföldieket.

— **Amerika elnökválasztásra készül.** Ohio-ból jelentik: A választási küzdelmet hivatalosan megindították Pershik tábornoknak az Egyesült Államok elnökévé való megválasztása érdekében. A választás 1920-ban lesz.

— **Habsburg József lemondott fizetéséről.** Budapestről jelentik: A hadügyminiszterium sajtóosztálya közli, hogy Habsburg József tábornagy a következő iratot intézte a magyar hadügyminiszteriumhoz:

— **Az ország súlyos helyzetére való tekintettel összes katonai rangomhoz és állásomhoz fűzött illetményeimről, amelyeket különben eddig is kizárólag szegénysorsu katonák és családjaik támogatására fordítottam, a jövőre nézve ezennel lemondok.**

Habsburg József tábornagy.

E lemondás alapján a hadügyminiszter Habsburg József nyugdíjilletményeinek nélkül legközelebb nyugállományba helyezi.

— **Halász Lajos állapota.** Budapestről jelentik: *Halász* Lajos dr. miniszteri tanácsos, a sajtóiroda főnöke állapotában javulás állott be. Láza alább szállt és remélhető, hogy rövidesen felépül betegségéből.

— **A postaiigazgató nyugalmába vonul.** Nagyváradról jelentik tudósítónk: *Siket* Traján nagyváradi posta- és távirata igazgató hírszerint benyújtotta nyugdíjaztatása iránti kérvényét a kereskedelmi miniszterhez. Nyugdíjaztatását *Garami* miniszternél nagy szolgálati idejére való tekintettel kérte és pedig 1919 május elsejétől kezdődőleg. A kereskedelmi miniszter még nem döntött *Siket* Traján lemondása tárgyában s nincs kizárva, hogy sikerülni fog a postaiigazgató nyugdíjaztatása iránti kérelmének visszavonására várni.

— **Könnyítés a hadifoglyok során.** Budapestről jelentik: A kormány sürgős intézkedéseket akar tenni a volt ellenséges államok területén levő magyar hadifoglyok érdekében. Addig is, amíg haza lehet őket szállítani, könnyíteni fognak sorsukon. A kormány jegyzéket intéz mindazon volt ellenséges kormányokhoz, amelynek területén magyar hadifoglyok élnek, engedjék meg, hogy a hadifoglyok és hozzátartozóik legalább azonos szövegű nyomtatott levelező-lapok útján érintkezhesse. Azt is kéri a kormány, hogy a hadifoglyokat gyámolító bizottságokat küldhessen ki Szibériába és máshova, ahol magyar foglyok vannak. Ezidőszereint még négyszázezer hadifogoly van Szibériában. A kormány külön intartást küld ezekhez és kéri a foglyok hozzátartozóit, hogy lehetőleg levelező-lapon jelöljék meg az illetők nevét és a fogolytábor és legfeljebb tíz szóból álló üzenetet küldjenek. A levelező-lapok a hadügyminiszterium hadifogoly osztályához (I. kerület, volt honvédelmi miniszterium III. em. 42. sz.) címzendők.

— **A Habsburgok szorult helyzetben vannak.** Bécsből jelentik: A prágai *Venkov* című lap érdekes cikket közöl a Habsburg-hercegek szorult anyagi helyzetéről. Nevezett lap szerint, amikor a volt császár kénytelen volt családjával Schönbrunn elhagyni, legelőször is a gazdag bécsi zsidók tértek magukhoz az első meglepetésből és azonnal hozzá simulnak az új rendhez. — A Rotschild-ház érületének azzal adott kifejezést, hogy néhány főhercegnek a napok előtt biztosra megígért kölcsönöket brüsszli módon megtagadták. — A Rotschildok példáját mások is követték. Egy-egy valamennyi bankár hűséges és lelkes köztársaságivá változott át. A főhercegek így nagyon nehéz helyzetbe kerültek, különösen azok, akik abból éltek, amit egyrészt a császártól, másrészt az államtól kaptak. Ezeket az apanázs és a fizetés megszüntetése rendkívül kínos helyzetbe juttatta. A csávába jutott főhercegek a Habsburg-család gazdagjaihoz fordultak. De hiába! Főherceg például, a Habsburg-család egyik leggazdagabb tagja, már eleve kijelentette, hogy ő senkinek nem ad semmit. És nem is adott. Ilyen körülmények között nem csoda, hogy panaszok, szemrehányások dühös áradata indult meg ellene.

— **Felhívás.** Mindazon tiszték, akik a fizeti karhatalmi zászlóaljba jelentkeztek, e hó 29-én délelőtt 9 órakor az Erzsébet-körúti polgári-leányiskola első emeletén jelenjenek meg. — **Állomásparancsnokság.**

— **A tartalékos tiszték végkielégítése.** Budapestről jelentik: A legutóbbi minisztertanács foglalkozott a nem tényleges tiszték leszerelési illetménye kérdésével. A minisztertanács határozata értelmében minden vagyon-talan leszerelő nem tényleges tiszt, akinek nincs jövedelme, megkapja a decemberi, januári és februári fizetését, készletkérdését, a póttiszt folyósítja, amelynek az illető tiszt leszerelt. Azok a nem tényleges tiszték, akik még nem szereletek le, elbocsátásuk alkalmával részesülnek a végkielégítésben. A főiskolai hallgatókra vonatkozólag később ad ki a kormány rendeletet.

— **Tizenegy óras záróra.** Közhirre teszem, hogy a kávéházak és a vendéglőkre vonatkozólag a zárórát a mai naptól éjféltől előtti 11 órában állapítom meg. Éjféltől 12 óra után az utcán való tartózkodás csakis igazolt esetekben van megengedve. — **Grén főkapitány.**

— **Meddig jöhetnek a románok?** Nagyváradról jelentik: Dr. *Ágoston* Péter nagyváradi kormánybiztos a román megszállásról egy hírlapíró előtt így nyilatkozott:

— **Mi az ententetal fegyverszünetben vagyunk.** A román hadsereg az entente-hoz tartozik és így jogosan szállja meg a Felső-Marosig és a Szamosig terjedő területeket, ha az entente ezzel megbizta. Csak akkor lehet szó sérelemről, ha a román hadsereg átlépte a demarkációs vonalat. A magyar impérium és közigazgatás megmarad. Nem hiszem, hogy Nagyvárad megszállásáról szó lenne.

— **Harctérről visszatért ügyvédeknek, kereskedőknek és iparosoknak** méltánvos áron szállít papír és írószereket, nyomtatványokat *Pichler* S. papírkereskedése és könyvnyomdája, Bohus-palota, Telefon 308.

— **A város csereüzlete a németekkel.** Tegnap egy német tartályvonat érkezett az aradi pályaudvarra, amely benzint és petroleumot szállít Németországba. A tartályvonat parancsnoka, egy német katonatiszt megjelent *Lócs* Rezső helyettespolgármesternél és kijelentette, hogy a vonat rakományából egy néhány vagon benzint és petroleumot hajlandó átadni a városnak, azonban nem pénzért, hanem élelmiszerekért és takarmányért. A polgármester telefonon megkereste a katonai élelmezési raktárt, hogy mennyi élelmiszert tudna a németek részére átadni? A válasz alapján megkezdődtek a tárgyalások a németekkel, akiktől kávékonzervért és műtakarmányért a katonai hatóság három vagon benzint, a város pedig két vagon petroleumot vásárolt, amit a mai napon már át is vettek.

— **Az aradi diákokhoz.** Felhívjuk a 16 éven felüli főreál, főgimnázium, kereskedelmi és tanítóképzési tanulókat, hogy kivétel nélkül jelenjenek meg 28-án reggel 9 órakor a diákszázad megalakulása céljából a kulturpalota kistermében. — **A diáktanács.** — A diákszázad megalakítására *Dobák* ezredes állomásparancsnok kérte fel a középiskolák ifjuságát.

— **Temetés.** *Hubert* Margitot, *Hubert* József aradi szpongyáros leányát, aki mint megirtuk, Budapesten a Pajor-szanatórium-ban elhunyt, holnap csütörtök délután fél három órakor temetik az aradi izraelita temető halottas házából.

— **Négyezer pár hatósági cipő érkezik** Aradra. A Kormánybiztossághoz jelentés érkezett Nagyváradról és Temesvárról, hogy az Arad részére kiutalt hatósági cipőket néhány napon belül leszállítják. A hatósági cipők között 4000 pár jó minőségű cipő, azonkívül sok erős katonabakkancs van, amelyeket olcsó áron fognak a közönség között kiosztani. A kiosztás idejéről, módzatairól és a cipők áráról a kormánybiztosság hírlap útján fogja a közönséget értesíteni.

— **Orvosi hír.** Dr. *Groszman* Emil orvosi gyakorlatát újból megkezdte, rendel Széchenyi-utca 10. sz. alatti lakásán d. n. 3-tól 7-ig. Telefon: 510.

— **A nem tényleges tiszték és szellemi munkás katonák szervezetének végrehajtó bizottsága** csütörtök délután 6 órakor a városháza tanácstermében értekezletet tart, melyre a bizottság összes tagjainak megjelzése kéretik.

— **A kereskedők kárának megtérítése.** Jelentettük már, hogy az aradi kereskedelmi és iparkamara felterjesztést intézett a kormányhoz a fosztogatás okozta kereskedelmi károk megtérítése érdekében. A kamara ugyan 14 nappal ezelőtt arról értesült, hogy a kormány hajlandó az állammal megtéríteni a forradalom alatt a fosztogatások miatt a kereskedőknek okozott károkat. Mivel arra nézve, hogy a kormány csakugyan szándékszik-e így intézkedni, hivatalos értesítés még nem érkezett, a kamara most szükségesnek tartotta új felterjesztéssel fordulni a kereskedelmi miniszterhez. Ebben az új feliratban arra kéri a kamara a kereskedelmi kormányt, hogy az esetben, ha az állam nem térítene meg a károkat, rendeletileg kötelezzék a vármegyéket, hogy külföldi adókiutetésből befolyó összegekkel kárpótolják a fosztogatás károsultjait. Az is javasolja még a kamara, hogy az egyes községek lakóira kivetendő rendkívüli adókból fedezzék a károkat. Valószínű, hogy a kormány ezt az utóbbi megoldást választja.

— **Csak a csecsemők kapnak tejet.** Értesitem a közönséget, hogy a nagymérvű tejhiányra való tekintettel decemberre egyelőre kizárólag a 2 éven aluli gyermekek és terhes nők részére adhatók ki tejutalványok. Más jogosultakra csak akkor kerül sor, ha a kormánybiztos részéről folyamathoz tett eljárással további tejmennyiséget sikerül szerezni, a miről újabb hirdetményt fogunk közzétenni. — **Közélelmezési hivatal vezetője.**

— **Táncitanítás.** *Hesz* Gyula okl. táncitanító tánciskoláját november 30-án a Fehér Kereszt nagytermében megnyitja. Diákoknak 6—8-ig, felnőtteknek 8—10-ig. Kívánatra magánórát. Beiratkozni lehet a mai naptól lakásán *Csernovics* Péter-utca 29., vagy *Keppich* Zsigmond papírkereskedésében.

— Egy család tragédiája. Böhm Lajos vaskányi bérlő a fosztogatók elől Szegedre menekült. Az uton 9 éves Miklós fia spanyolbeteg lett és e hó 24-én kiszivedett. Az apó édesanyja, született Schlestinger Cecília is megkapta a gyilkos kő és e hó 26-án követte kis fiacskáját a halálba. A mélyen sujtott férjen és kis fián kívül kiterjedt aradi rokonság is gyászolja az elhunytat, köztük, Klein Miksáné, akinek Böhmné sógornője volt.

— Dalegylet alakulása. Az Aradi MÁV. Dalegylet folyó hó 23-ikán, csütörtökön este 6 órakor a Vasutas Szövetség helyiségében József főherceg-ut 13. sz. I. em. tartja alakuló értekezletét, amelyre működő tagjait, valamint az érdeklődőket ezuton is tisztelettel meghívja a dalegylet vezetősége.

— A felső ipariskolai tanulóknak. Figyelmeztetem az összes felső ipariskolai tanulókat, amennyiben az idei tanévre beiratkoztak és a leszerelésnél akadályok merülnek fel, forduljanak bizalommal a leszerelésnél jelenlevő munkástanács kiküldöttjéhez, ki a szükséges utbaigazítást megadja. Egyébként a most Budapesten alakulóban levő felső ipariskolások diáktanácsánál bárki panaszát szívesen előadom. Bővebb felvilágosítással e hó 29-éig Andrassy-tér 20. sz. alatt. Kolégialis üdvözléssel: Singer Béla, II. éves felső építőipariskolai hallgató.

— Orvosi hír. Dr. Singer József a bűrés nemzi bajok szakorvosa rendelését újból megkezdte Andrassy-tér 17. sz. alatt, II. em. (Reinhardt-ház.)

— Árverés. Értesitem az érdekelteket, hogy f. hó 29-én, pénteken délelőtt 9 órakor a tüzoltó laktanya udvarában 1 batár, 5 darab fedeles hintó, 1 vitorlás és 2 ladás kocsi, 1 drb. nagy és 2 darab kis igáskocsi és 17 darab ló nyilvános árverésen eladásra kerül. — A közéletmezősi hivatal vezetője.

— Talpbőr kiosztás. Tekintettel azon körülményre, hogy Aradra hosszabb idő óta talpanyag nem érkezett tekintettel arra, hogy a városi hatóság cipészműhely üzemét a megváltozott viszonyok következtében redukáltuk, így annak készletéből 150 kgr. talpanyagot és 15 kgr. fonalat a helybeli összes bőrkereskedők között szétosztottuk. — Közéletmezősi hivatal vezetője.

— Ki tud róla? Botos Árpád tartalékos hadnagy, 37. gy. ezred 9. század (tábori posta 427. október 23-ika óta nem adott életjelet magáról. Aki tud róla, kérem értesitse édes atyját, Botos Imre Odvas-Konop, Aradm.

— Újabb adományok. Arad város kormánybiztosának rendelkezési-alapjára újabban a következő adományok érkeztek: Guttmann és Berger 200, Aufricht Miksa 1000, Szabó Albert 1000, Neuman testvérek 15000, Fuchs Arnold 500, Goldschmied Sándor 1000 koronát. Megjelent ezenkívül a kormánybiztosnál Löbl Jenő tüzérhadnagy, Löbl Gyula fia és 3000 koronát adott át atyja megbízásából a kormánybiztosnak. Egyben felmutatta a magyarbányai községi előjáróság levelét, amelyben elismeri, hogy Löbl Gyula rögtön a forradalom kitörése után 10.000 koronát adott át jótékony célra, ezenkívül más dokumentumokkal igazolta, hogy Löbl Gyula az utóbbi hetekben legalább 60.000 koronát adott jótékony célra. Ezért tartotta szükségesnek megemlíteni, mert egyik délutáni lap a családban a közelmúlt napok egyikén történt szerencsétlenséggel kapcsolatban azt írta, hogy a fiatal Löbl Zoltán azért emelt fegyvert maga ellen, mert édes apja vonakodott részét kivenni a jótékonykodásból. A 60.000 koronás adakozás méltó cáfolata ennek a hírnek.

— Keresk. szakoktatás. (Könyvitel, gyors-és gépirás stb.) Beiratkozás a decemberben kezdődő tanfolyamra Lázár Vilmos-u. 2.

— A kulturpalota könyvtára folyó hó 28-tól további intézkedésig zárva.

— Iroda megnyitás. Dr. Singer Jenő ügyvédi irodáját Andrassy-tér 17. sz. a. újból megnyitotta.

— Közalkalmazottak szervezkedése. Az aradi és aradmegyei közalkalmazottak tanácsa f. hó 28-án (csütörtökön) este 6 órakor a f. kereskedelmi iskolában ülést tart.

LEGUJABB.

Miért jöttek a románok Erdélybe? — A szerbek Ujszegeden.

Kolozsvár. A Maroshévizre bevomult román hadsereg a lakossággal szemben tapintatosan viselkedik. Az ezredparancsnok kijelentette, hogy az entente megbízásából vonultak be Erdély területére, amelyet teljesen meg fognak szállni. Kijelentette, hogy az imperiumot a megszállott területeken elveszik és ezt a gyula ichérvári nemzetgyűlés fogja hivatalosan deklarálni. Megnyugtató kijelentést tett arról, hogy a magyar vidékeken azon közigazgatási hivatalnokokat, akik ellen a lakosság részéről panasz nem merül fel, meghagyják állásaikban. Különös figyelemmel lesznek arra, hogy a magyarok vidékeken és az erdélyi városok közül azokban, ahol a magyarok túlsúlyban vannak, a közigazgatást érintetlenül hagyják. A politikai célokon kívül főfeladatuknak tekintik, hogy a felütköző és némely vidéken a legszörnyebb rombolásba és fosztogatásba átesapó bolsevikizmust teljesen megtörjék.

— A bolsevikizmust le fogjuk törni! — mondotta az ezredparancsnok. Mindenki maradjon munkaköre mellett, akkor senkinek bánódása nem lesz.

A román hadsereg előcsapatai elhagyták Maroshévizet és ma délután tisztek vezetésével járőrök elérték Gödét, Mesterházát és Palotailvát. Előreláthatólag 3 napon belül megérkeznek Szászrégenbe és körülbelül hétfőn vagy kedden Marosvásárhelyre. A lakosság mindennél apátiával várja be az eseményeket. Overgyószentmiklóson és Csikszeredán. Nikoiescu tőbornok levizitelt a hatóságoknál és hangsúlyozta, hogy az entente megbízásából jött Erdélybe.

Borgóprúd. Tegnap nagy pogromot rendeztek az ottani románok, aminek következtében 170 zsidó család teljesen koldushottra jutott. A helybeli és környékbeli románok megröhenték a zsidókat, kifosztották őket és lövéssel fenyegették meg, ha nem hagyják el a községet. 170 zsidó családból csak kettő maradt a községben, a többi elmenekült. A visszamaradottaknak 24 órai háladékot adtak a románok azzal, hogy ha ezalatt nem hagyják el a községet, nem állanak jót életükről.

Besztercén szintén szorongatott félelemben él a zsidó lakosság. Az előkelő zsidók fenyegető leveleket kapnak, amelyekben felszólítják őket, hogy hagyják el a várost.

Marosvásárhely. Holnap tartja itt a Székely Nemzeti Tanács nagygyűlését, amelyen az egész székely föld, Kolozsvár és Erdély magyar jellegű városai küldöttségileg képviseltetik magukat. Kolozsvárról 50 főnyi székely delegátus utazott Marosvásárhelyre. A kiküldöttek száma meghaladja az ezeröttszázat.

Fogarás. Lengyel György fogarasi főispán telefonjelentése szerint a románok állítólag nem mint megszállók, hanem mint hódítók érkeznek Erdélybe. A megszállás öt héten belül nem fejezhető, mert legalább addig tart a Mackensen-sereg részeinek átszállítása. A románok nyomban megszállják a németek által kiürített helységeket és a fogarasi járás kivételével mindenütt a Román Nemzeti Tanács intézkedik.

Marosvásárhely. A székely körvasút az egész vonalon zavartalanul működik.

Szeged. Nem igaz az a hír, hogy az Ujszegeden levő szerb csapatokat ötszáz fővel megerősítették. A parancsnok nem tudta, hogy Ujszeged Szegedhez tartozik s ezért ma reggel az ujszegedi és gyalai yámpénztárakat lefoglalta. Amikor a

hatóság felvilágosította, hogy Ujszeged külvárosa Szegednek, az erre vonatkozó intézkedést hatályon kívül helyezte. A parancsnok egy listát adott át a városi hatóságnak, amelyben felsorolja, hogy mennyi és milyen élelmiszere van szüksége katonái ellátása végett. Ezeket az élelmiszereket először a szegedi katonai élelmiszer raktárak készleteiből fogják kiutalni és ha ezek elfogynak, akkor esetleg a város készleteiből.

Pécs. A szerb katonai parancsnok tiltotta Baranyavármegyében az adó beszolgáltatását.

A szénhiány és a villamos mű.

(Szűnetelni fog a villamvilágítás. — Tárgyalás a kormánybiztosnál.)

A folyton súlyosbodó szénhiány miatt az aradi villamossági részvénytársaság is válságos helyzetbe jutott. Már hosszabb idő óta nagy nehézségekbe ütközik a szén megszerzése, az utóbbi időben végül az összes segélyforrások kiapadtak úgy, hogy a vállalat kénytelen lesz üzemét megszakításokkal rövidebb-hosszabb tartamokra szűneteltetni. Figyelmezteti emellett a vállalat a fogyasztó közönséget, hogy gondoskodjék más világító anyagról is, mivel számolni kell azal, hogy ilyen rövidebb ideig tartó üzemszünetek a szénhiány miatt előreláthatólag ismétlődni fognak.

A kormánybiztosi hivatalban ma értekezlet volt, amelyen Varjassy Lajos dr. kormánybiztoson kívül Lócs Rezső helyettes polgármester, Boross Adolf Máv. üzletvezető, Mellinger József, a villamos művek igazgatója, Schultz Henrik gázgyári igazgató és Ormos főerdőmérnök vettek részt. Az értekezleten a világítási és fűtőanyag hiánnyal foglalkoztak.

Mellinger igazgató kijelentette, hogy a villamos művek szén készlete teljesen elfogyott és csak a Máv. jövöltárból tud napról-napra annyi szénhez jutni, hogy az üzem működése teljes fennakadást ne szenvedjen. Így is kénytelen volt a villamosüzem az áramszolgáltatást a szükséghez mértén redukálni. Az áramszolgáltatást azonban a délelőtti órákban teljesen beszüntetni nem lehet, mert ezáltal lehetetlenné tennék az Arad-hegyléni motoros vasút közlekedését, ezenkívül megszűnnék a munka azokban a gyárakban, ahol a gépek villamos erőre vannak berendezve. Az igazgató kijelentette, hogy amíg a zsiltyölgyi szénbányákban a munka zavartalanul folyik, addig a villamos művek üzemét a mostani mértékben fenn lehet tartani.

A gázgyárnak ezzel szemben Schultz igazgató kijelentése szerint január 10 ig megfelelő szén mennyiség áll rendelkezésére.

A MOZI.

Egy csodaelefánt szenzációs produkciója. (Az Uránia ma esti premierje.) Érdekes ségben és izgalmas cselekményben töltesd az Uránia-színház szerda este bemutatott filmjátéka az eddig színrekerült hasonló fantasztikus tárgyú filmdarabokon. A közönségnek a bemutatott darab nagyon tetszett és az izgalmas cselekmény, amely a vadon rejtetes veszélyeit tárja a néző elé, az Uránia közönsége előtt nagy sikert aratott. Az őserdő, amelynek minden sarkából a halál vigyorgó ábrázata bámul arra a szerencsétlenre, akit végzeté a vadon sűrűjébe visz, csak hatáson keret ad annak az érdekes történetnek, amelynek főszereplője két ellenséges érzelmű farmer. Az érdekes cselekménynek nemcsak epizódfiguráját, hanem komoly szerepét egy elefánt játszta, azonban látni a drámában tigrist, orangután és egyéb vadállatot is. Az érdekes képet csak csütörtökön este mutatja meg be a színház.

* Olga Desmond leghíresebb szerepében az Apollóban. Érdekes premierje volt szerdán este az Apollónak. A filmművészet egyik tündökölő csillaga, Olga Desmond a lélek mélyéig ható drámai alakítást produkál. Az ötfelvonásos „Golgotajárás” című film főszerepét játssza el megragadó drámai közvetlenséggel. A művész női oldala mellett a filmszínészet több kiváló tagja működik, úgy hogy a legtekélyesebb hatást kelti. A mozidráma érdekes és izgalmas cselekménye egy nő szenvedése körül forog, aki lelki kálváriát jár, akinek az élet csak szenvedést és fájdalmat juttat. A mély drámai tartalommal bíró film darab még csütörtök este kerül vitetésre.

A gyulafehérvári nemzetgyűlés.

(A románok nagy napja.)

Az erdélyi és magyarországi románság nagy apparátussal készül a gyulafehérvári alkotmányozó nemzetgyűlésre, amely december elsőjén lesz. A nemzetgyűlésen, amely dönteni fog arról, hogy az erdélyi és magyarországi románok Erdélyhez csatlakoznak-e, vagy pedig külön önálló nemzeti államot alkotnak, minden község küldöttségileg képviseltetni fogja magát. A rendező bizottság az alkotmányozó nemzetgyűlés programját a következőkben állapította meg:

1. Reggel 7 órakor istentisztelet, amelyet a gyulafehérvári görög keleti és görög katolikus templomokban az összes püspökök celebrálnak.

2. Dél előtt 10 órakor a nagy nemzetgyűlés megnyitása a várban levő katonai kaszinó nagytermében.

3. A határozati javaslat felolvasása, amelyet a Román Nemzeti Tanács szerkesztett.

Ezalatt a községek küldöttei a községek névvel felhívó táblákkal és nemzetiszínű zászlókkal négyes sorokban felvonulnak a város piac-terére. Innen a menet a Károly-kapun és a Vitéz Mihály-kapun át a nemzetgyűlés színhelyére vonul. Ez a hely a katonai gyakorlóterület közelében van, közelében annak a helynek, ahol annak idején Horát és Kloskát kivégezték.

A nemzetgyűlés helyén négy helyen szónokok fogják megmagyarázni az egybegyűléseknek a nap jelentőségét. Majd fel fogják olvasni a Román Nemzeti Tanács által szerkesztett határozati javaslatot, amelyet elfogadásra ajánlanak.

A rendező-bizottság az erdélyi és magyarországi románokhoz a következő felhívást intézi:

Román testvérek! Nemzetünk legnagyobb történelmi helye tárt karokkal vár benneteket. Jöjjetek tehát és lépjétek erre a földre; hogy érezzétek azt a tüzet és vágyat, amely egykoron a nagy vojvodában, Horában, Kloskában és Krisánban, valamint a havasok királyában, Janku Avramban lobogott és áthatotta mindazokat, akik dolgoztak és dolgoznak évszázados álmaink megvalósítása érdekében. Az a nap, amelyet ma saját szemünkkel látunk, mint a legragyogóbb és legfényesebb napot, az a román nemzetnek és román fainak napja lesz. **A rendező-bizottság.**

Végül a rendező-bizottság felszólítja az Erdélyben és Magyarországon területén levő összes román parókiákat, hogy december elsőjén délután 10 és 12 óra között konduljanak meg a harangok. Ha pedig harangok nincsenek, kegyelmezőkkel hirdessék a nap jelentőségét.

A Román Nemzeti Tanács holnap, csütörtökön Aradon ülést tart, amelyen megszövegezik a gyulafehérvári nemzetgyűlés elé terjesztendő határozati javaslatot.

Nagyváradról jelentik: Dr. Tázár Aurél a Román Nemzeti Tanács tagja a román nemzetgyűlésre vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette:

— Csütörtökön Aradra utazom, ahol a legfőbb Román Nemzeti Tanács ülést tart. Ezen az ülésen határozati javaslatot készítünk, amelyet a vasárnapi nemzetgyűlés elé terjesztünk. Hogy mi lesz ez a határozati javaslat, most még nem tudhatom, annyit mondhatok, hogy olyan lesz, amelyet a nép óhajt. Mi csak olyan politikát csinálunk, a mit a nép akar. Amit tegnap Goldis közölt, az megfelel a tényeknek. **Mi a Romániával való egységet akarjuk.** Egyéb ként pedig egy jó gondolatot hallottam. És pedig azt, hogy először ki kell mondanunk az egyesülést. Ki kell mondani, hogy az összes románok vidékek egyesüljenek és az az egység döntse el, hogy milyen államalakulatot akar. Azt hiszem, azután meg fog történni Erdély és Románia egyesülése.

LEGUJABB HIREK.

— **Lefoglalják a ruhakereskedések készleteit.** Budapestről jelentik: A minisztertanács elfogadta a hadügyminiszternek a ruhakereskedések készleteinek lefoglalására vonatkozó előterjesztését. Az erre vonatkozó rendelet a hivatalos lap csütörtöki számában fog megjelenni.

— **A franciák elérték a német határt.** Párisból jelentik: Hivatalos jelentés szerint a francia csapatok Luxemburgon át vonulva elérték Németország nyugati határát.

— **Küldik a nemzetgyűlési választásokat.** Budapestről jelentik: A Magyar Nemzeti Tanács ma Hock János elnökletével ülést tartott. Az ülésen a kormány képviselőiben Kunfi Zsigmond jelent meg. A Nemzeti Tanács elhatározta, hogy a kormánnyal egyetértően határozzák meg a Nemzeti Tanács ügyrendjét és a szabályzatot egy kis kitételekkel közreadni, hogy a vidéki tanácsok ennek ismeretével folytassák működésüket. Kimondották, hogy kívánatos a nemzetgyűlési választások melldi kitételek, ezt megelőzően pedig, amennyiben lehetséges, a törvényhatósági és községi választások megejtése. Ajánlatosnak tartja továbbá a Nemzeti Tanács egy olyan egyszakosos törvény meghozatalát, amely a kormányt felhatalmazza a kényszernyugdíjazásra, hogy az összes hivatalokba és intézményekbe az új irány képviselői foglaljanak helyet és a személcseré a nagy demokratikus átalakulás értelmében történjék meg. A Nemzeti Tanács kívánatosnak tartja a magyar népköztársaság sürgősen leljenbe a berni szerződést aláírt államok sorába.

— **Gyorsan megtörténik a földosztás.** Budapestről jelentik: A birtokreform ügyében összehívott ankét ma délután három órakor folytatta tanácskozását. Buza Barna földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy a kormány újra felszólította a hatóságokat annak terjesztésére, hogy a földnek a nép kezére jutása törvényes formák között a legrövidebb idő alatt meg fog történni. Addig legyen a nép türelmesebb és végezze munkáját. Figyelmeztette a kormány a földbirtokosokat is, hogy a közös megélhetési viszonyokra való tekintettel a lehető legnagyobb béreket és legjobb el-

látást biztosítsanak a munkásoknak. A visszavándorlókat is földhöz fogják juttatni, ezek közül első sorban a földműveseket. Az értekezlet folytatását csütörtökre halasztották.

— **Németországnak bűnhődnie kell.** Londontól jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti: Churchill egy beszédében a békefeltételek ügyében hozzá intézett kérdésre a következőket jelentette ki:

— A tengerek szabadságának kérdésében teljesen szabad kezünk van. Eben a támadó háboruban a német nemzet mint nemzet bűnös. A németeknek tehát egészen lakolniuk kell. Minden egyes németet, akire rá lehet bizonyítani a tengeri, vagy szárazföldi hadijognak határozott megsértését, vagy belehet bizonyítani, hogy hadifoglyokkal kegyetlenkedett, törvényszék elé kell állítani és mint gonosztevőt kell megbüntetni.

Felelős szerkesztő:
TELLER KALMAN.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. nov. 28-án:

Hejehuja báró
operett.

Apolló-színház.

1918. nov. 28-án:

Golgotajárás.
Filmregény 5
felvonásban.

Uránia-színház.

1918. nov. 28-án:

Regény a vadonban.
Dungel drama
4 felvonásban.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget

Hubert József és neje assz. Kocz Teréz mint szülők, Ilonka mint nővér, özv. Kocz Mária, özv. Huber Hermanné mint nagyszülők és az összes rokonság nevében is megírt szívvel jelentjük, hogy imádo t drága gyermekünk, unokánk és a legjobb testvér

Margitkánk

f. hó 25-én Budapesten, ahol gyógyulást keresett, fájdalmas szenvedés után életének tavaszán 17 éves korában elhunyt.

Drága halottunkat haza hozattuk és f. hó 28-án csütörtökön d. u. fél 3 órakor fogjuk az aradi izr. temető halottos házából örök nyugalomra helyezni. Arad, 1918. november 27. 8490

Rajongó szeretettel őrizük meg örökké aldt emlékezet!

Női szabászati tanfolyam.

Tisztelettel értesítem úgy az igen tisztelt urfi hölgyközönséget, mint a női szabászatra érdeklődőket, hogy **Bévos-utca 5. sz. műtermemben női szabászati tanfolyamot nyitok.** Külföldön éveken át szerzett tapasztalataim alapján hivatva érzem magam arra, hogy 6 hetes kurzus alatt bárki elsajátíthatja módszerem. A tanfolyam két csoportból fog állani este 6-7. és 7-9 óráig. Kezdődik december 1-én, tart január 16-ig. Beiratkozni lehet naponta d. u. 3-5-ig.

Teljes tisztelettel 8408

Jäger József, női szabó
ARAD, BÉVOS-UTCA 5. szám.

Ügyvédi irodámat

Aradon, Deák Ferenc-u. 32. szám alatt

újából megnyitottam

Dr. Seidner Frigyes.

Telefon 619.

8481

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
 Minden szó hirdetésért 50 fillér.
 Vastagabb betűkkel 60 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 Hirdetéseket délután 1 óráig vesszük fel.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 A legkisebb hirdetés ára 10 szög 5 korona.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

"KELLEMEK IDŐTÖLTÉS" jelzésre levél van a kiadóban. 8495

FELTÉTLEN URILEÁNY ismeretséget keresi unatkozó fia. "Bizalom" jelike kiadóba. 8497

Házasság.

32 ÉVES intelligens, komoly, kereskedelmileg képzett, fronttól vizsgatért Hatalember, házasság céljából, szép, művelt urileány vagy fiatal özvegy ismeretséget keres. "Életet" jelzésre a kiadóban. 8483

Alkalmazást keres.

TELJESEN MUNKAKÉPES, közös, megbízható és szép lással bőve nyugalmasított (g. kel. vallású) községi jegyző, aki a román nyelvet is szőben és írásban tökéletesen bírja: keres logalkozást keres. Cím a kiadóban. 8484

27 ÉVES intelligens kereskedőségű, megbízható, raktárnoki vagy más felügyelő állást keres. "Szorgalmas" jel. igt. 8487

JUNGES deutscher Fräulein sucht sofort für tagsüber irgendeine Beschäftigung. Briefe erbeten unter "JSS, R. N. L." in die Administration. 8493

INTÉZŐ 18 évi gyakorlatiattal, üsödő állást keres biztos helyen. Cím a kiadóban. 8470

Alkalmazást nyer.

MEGBIZHATÓ mindenféle asszony fizetéssel és teljes ellátással felvétetők. Szent László-u. 6. 8491

TISZTESSÉGES mindenféle, ki pedellé-felöléshez ért, jó fizetéssel felvétetik. Matthyány-u. 23. sz., I. em. 900

Lakást keres.

100 KOR. jutalom annak, aki egy vagy két szobás lakást konyhával, butorral vagy anélkül keres. Ajánlatokat 888. telefon számra kérem. 8908

KERESÉK lakást 3 szoba, fürdőszobával, Közvetlenül díjazok. December 1-én. Cím a kiadóban. 8478

FÉT-HÁROM-szobás lakást keresek. Cím a kiadóban. 8482

ÜGYVEDI IRÓDAUL alkalmos két vagy egy szobát és előszobát keresek a főúton vagy közelében. Cím a kiadóhivatalban. 8451

Kiadó lakás.

BUTOROZOTT modern külbőbejárattal nagy szoba, előszobával, kiadó. Cím kiadóhivatalban. 8492

Vétel és eladás.

ELADÓ 500 kg. méz. Goldis Döme, Nyéscsabánya. 8486

12 DRB. 8, 9 drb 3 hónapos süldő és esetleg hasas kockák is eladók Darvas Lázárnál, Mezőhegyes, Belsőperog-pusztán. 8498

ELADÓ: 1 darab új szőrmével bélelt utazó bunda, 1 darab női persianer kabát szőrmé gallérral, 1 darab női télikabát szövetből, 1 pár új férfi fél cipő 43. sz., 1 pár új női fél cipő 38. szám, 1 darab jó állapotban levő zongora. Megtekinthetők a Kiss- és Wesselényi-utcai saroküzletben. 8479

ELSŐRENDÜ makói vöröshagyma kékent 1 koronáért kapható Luttwák József, Asztalos Sándor-u. 9. 1141

ZONGORA ELADÓ. Szél-utca 8. 8480

ELADÓ alig használt női plüsch kabát. márványos asztalka, zsíros köbödön. József főherceg-ut. 8. földszint balra. 8477

KORDÉT. jókarban lévő, veszek. Ajánlatok ármejelöléssel a kiadóba kéretnek. 8489

Egy jó házőrző kutya Batthyány-utca 14. szám alatt minden ellenérték nélkül azonnal átvehető. 8443

ELADÓ fekete charmeuse selyem. két berakott antik szekrény, szövet függönyök, hozzá ágy és asztalterítők, greenadin és vászon függönyök, nagy politáros és kisebb politáros asztalok. Andrássy-tér 21. szám, I. em. balra. 900

HASZNÁLT OLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 8100

Ingatlan.

ARAD VÁROS egyik legszebb, minden kényelmmel épült modern, nagyobb magánháza a belvárosban eladó. Bővebbet a kiadóban. 8473

SOLTÁN-UTCA 2. számon emeletes ház eladó, egy elfoglalható lakással. 8499

ELADÓ kisebb, adómentes magánház. Purgly Lajos-utca 7. 8485

VARIASSY LAJOS-U. 144. számú ház eladó. 8488

ELADÓ egy adómentes új, modern egyemeletes bérház, bat lakással. nyaralt egy magánház is. Cím a kiadóhivatalban. 8220

ELADÓ az aradi határban egy tanya 46 kis hold földdel. Bővebbet a kiadóban. 8439

ELADÓ kedvező fizetési feltételek mellett Flórián-utca 38. számú földszintes ház. Bővebbet Frank, Deák Ferenc-utca 24. sz. 8440

Oktatás.

GYAKORLOTT TANTONÓ elemi és polgári iskolás gyermekekét vállal magántanításra. Bővebbet Szent István-utca 3. szám alatt. 8496

Különféle.

A FÖTTEREK KÖZELÉBÉN keresek egy száraz pincét vagy más helyiséget, ahová 4 szoba butoromat elraktározni tudnám. Magyar Mihály, Maros-utca 8. sz., földszint. 8500

SZARAZ PINCÉT, vagy üres raktárt keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy kiadásban, Klein I. hirdetés és hírlapirodájában, Zrínyi-u. és Mandl Boros Beni-tér 15. sz. alatti papírüzletében.

Öt legfontosabb évfolyamra vonatkozó BEHÍVÁSI PARANCS!

Magyarország demokratikus függetlenségének, belső rendjének, lakosságának személyi és vagyoni biztonságának, valamint általában a törvényes rend fenntartásának biztosítására a magyar

miniszterelnök 5220. elm. számu korendelete alapján katonai szolgálati teletre behivatnak, illetve beuntartatnak:

1. Az 1896., 1897., 1898., 1899. és 1900. születési évfolyambeli katonailag kiképzett volt hadseregbeli (haditengerészeti), honvéd és népfelkelő egyének, akik 1918. október 30-án tényleges katonai szolgálatban állottak. Ezen egyének a lakóhelyükhöz legközelebb eső kyalog-, huszár- vagy tüzérpóttestekhez, vagy kiegészítő parancsnokságokhoz, ahol pedig ilyenek nincsenek, a katonai állomásparancsnokságokhoz haladéktalanul bevonulni tartoznak.

Kivételt képeznek a főiskolai hallgatók, továbbá a nemzetőrség szervezése céljából soron kívül elbocsátott tanítók, tanárok és közigazgatási tisztviselők, akik ezen minősülségüket igazolják, illetőleg a 28127. elm. la. számú rendelettel elbocsátottak.

2. Az 1896., 1897., 1898., 1899. és 1900. születési évfolyambeli egyének, akik jelenleg vagy a hadrakelt sereg, vagy a műgöttés országrész bármely alakulásánál katonai szolgálatot teljesítenek, továbbá azon fenntervezett évfolyamokba nem tartozó tartalékos és népfelkelő tisztek, akik önként tovább szolgálni óhajtanak, további rendelkezéssel katonai szolgálatban maradnak.

3. Azok, akiknek jelenleg érvényes felmentésük van, egyelőre nem kötelesek bevonulni. Ezekre vonatkozólag külön intézkedem.

Budapest, 1918. november 12.

Bartha Albert s. E. magyar hadügyminiszter.

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Aradon a „Kis pipához” címzett

Erzsébet királyné-körnt 2. sz. alatt (a Vörös ökör szállodával szemben) levő

vendéglőt

átvettem, ahol naponta iriss étkek kaphatók bármely órában. — Ugyancsak abonenseket házon kívül is elfogadok. Kifünő hegyaljai borok, friss kőbányai sörök.

Beeoses pártfogást kér:

Sashegyi Sándorné vendéglős. 700

10692—1918. par.

HIRDETÉNY.

Tudomásul vétel végett közlöm a város lakosságával, hogy a magyar hadügyminiszterium 28642—1918. számú rendeletével a kőmbesszolgálatot és annak ellenőrzését becsüntette.

Arad, 1918. november hó 23.

Lőcs, polgármester.

11281—1918. par.

HIRDETÉNY.

Arad m. kir. város törvényhatóságánál áresedésben levő és a hatósági szervezeti szabályrendelet szerint polgármesteri kinevezés után betöltendő XI. fizetési osztály 3. fokozatába sorozott 1400 korona lakbérjárandósággal díjazott II. osztályú adóügyi állásra pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtlák és az 1883. évi I. t. c. 19. §-ában előirt képességgel rendelkeznek, hogy képestésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a hivatalos órák alatt folyó évi december hó 4-ig bezárólag hivatalomban nyujtsák be. A város szolgálatában nem álló pályázók egészségi állapotukat hatósági tiszti orvos felügyeletével tartoznak igazolni.

Arad, 1918. november 25.

Lőcs, polgármester.

Göllner Antal

férfi szabó üzletét

Arad, Széchenyi-u. 1.

megnyitotta.

Megbízható katonaviselt egyének

akik a

vasútvonal biztosító nemzetőrségnél szolgálatot teljesíteni akarnak

jelentkezzennek

d. e. 8-tól 10-ig a

városligeti laktanyába.

Katonai loárfverés

folyó hó

28. és 29-én

Hadik-huszár laktanyában.

Viszketegséget,

gömröt, púht a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fiasok-féle eredeti, törvényesen védett

„Skaboform-Kenőcs”

Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes Dr. Fiasok-féle készítmény. Próbát tegyél 4.-k. nagy tegyél 6.-k. Családi udag 15.-k. Kapható Aradon, Hajós Arpad gyógyszerárában, Andrássy-tér 22. Vételre a „SKABOFORM” védjegyre figyeljünk. 7151

gyógyt mindenféle bőrbajokat, viszketegséget, valamint női bajokat. Beállítások: „Erich 806.” medecsin legújabb szerével. — Vörizsgálat Wasserman tanár módszerével. — Nőknek külön bejárattal. — Levélben kérdésekre válaszol. Szakszerű könyvet munkálát börtöny 2 kor. (bályog la le- ne) előzetes beutalással. 161 BUDAPEST, VIII., József-körút 2/a. szám.

Dr. KAJDAGSY